

Agata Tatarenko

Wizyta premiera Andreja Babiša w Estonii: współpraca w zakresie nowych technologii informatycznych i cyberbezpieczeństwa

W dniach 17-18 lutego 2020 r. miała miejsce wizyta premiera Republiki Czeskiej Andreja Babiša w Estonii. Andrej Babiš spotkał się z premierem Estonii Jürim Ratasem oraz przewodniczącym parlamentu Estonii Hennem Pölluasem. Odwiedził też NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence (CCDCOE) i e-Estonia Briefing Centre. Tematy rozmów zdominowały kwestie związane z digitalizacją i cyberbezpieczeństwem.

Dwudniową wizytę roboczą premiera Czech Andreja Babiša (ANO) w Estonii pierwotnie zaplanowano na początek grudnia 2019 r. Odwołano ją jednak na skutek strzelaniny w szpitalu w Ostrawie (10 grudnia 2019 r.). Andrej Babiš, poza spotkaniem z premierem Jürim Ratasem (KE), miał wówczas odwiedzić kontyngent czeskich sił powietrznych, który od września 2019 r. do stycznia 2020 r. stacjonował w bazie lotniczej Ämari. Czescy piloci pięciu samolotów JAS 39C Gripen brali udział w misji NATO, podczas której patrolowali bałtycką przestrzeń powietrzną.

Polityka spójności. Ważnym elementem rozmów premierów Czech i Estonii były przygotowania do nadzwyczajnego szczytu Unii Europejskiej w sprawie budżetu UE na lata 2021-2027, który odbył się 20 lutego 2020 r., a więc kilka dni po wizycie Andreja Babiša w Tallinie. Zarówno Estonia, jak i Czechy czerpią środki z Funduszu Spójności, który stanowił ważny punkt debat prowadzonych podczas szczytu. Obydwa państwa należą do Grupy Przyjaciół Spójności, dążącej do tego, aby środki przeznaczone na spójność nie zostały zmniejszone. Obecny projekt budżetu przewiduje 323 mld euro (ponad 8 bln koron) na politykę spójności, podczas gdy w latach 2014-2020 kwota ta wyniosła 367 mld. Oznaczałoby to zmniejszenie czeskich dochodów z UE o ok. 180 mld koron. Babiš w licznych wypowiedziach poprzedzających szczyt UE w sprawie budżetu stanowczo sprzeciwiał się takiemu rozwiązaniu i zalecał poszukiwanie oszczędności w innych obszarach, w tym poprzez wyeliminowanie rabatów.

Poza bieżącą agendą UE związaną z budżetem premierzy Czech i Estonii debatowali także o możliwym rozszerzeniu UE na południe, czego Andrej Babiš jest zwolennikiem. Premier Czech wyraził życzenie, aby UE rozpoczęła rozmowy akcesyjne z Macedonią Północną. Czeski rząd aktywnie poszukuje nowych rynków zbytu, a także nowych partnerów do współpracy w różnych dziedzinach – w tym w dziedzinie nowych technologii informatycznych – co pokazuje wizyta w Tallinie (zob. „Komentarze IEŚ”, nr 82).

Digitalizacja i cyberbezpieczeństwo. Wizyta premiera Czech, mimo pilnych kwestii wynikających z planów budżetowych UE na lata 2021-2027, została zdominowana przez problematykę związaną z nowymi technologiami informatycznymi, digitalizacją i cyberbezpieczeństwem. Andrej Babiš w trakcie pobytu w Tallinie wielokrotnie podkreślał dokonania Estonii na tym gruncie oraz wyraził zainteresowanie wzmocnieniem współpracy, której celem byłoby osiągnięcie przez Czechy takiego poziomu digitalizacji, jaki osiągnęła Estonia. O możliwościach współpracy Andrej Babiš rozmawiał z estońskim ministrem handlu zagranicznego i technologii informacyjnych Kaimarem Karu. Tematem spotkania była wymiana doświadczeń w zakresie digitalizacji i wyzwań społecznych związanych z rozwojem nowych technologii.

Premier Czech odwiedził również NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence (CCDCOE), do którego Czesi dołączyli w 2014 r. CCDCOE to akredytowane przy NATO centrum wiedzy, think tank i ośrodek szkoleniowy. Obecnie przebywa tam trzech czeskich ekspertów. Każdego roku Centrum organizuje największe na

świecie ćwiczenie w zakresie cyberobrony, tzw. Locked Shields. Czesi regularnie zajmują najwyższe pozycje w tym ćwiczeniu. W latach 2017-2019 czeska drużyna zajęła kolejno pierwsze, trzecie i drugie miejsce.

Kolejnym punktem programu była wizyta w e-Estonia Briefing Centre – centrum informacyjnym estońskiej digitalizacji – która, sądząc po entuzjastycznej relacji Andreja Babiša w mediach społecznościowych, okazała się dla niego największą atrakcją podczas pobytu w Estonii. Premier Czech miał okazję zapoznać się z koncepcją i rozwiązaniami zastosowanymi w ramach digitalizacji różnych obszarów państwa estońskiego, takich jak służba zdrowia, administracja państwowa czy gospodarka. W czasie wizyty premier odwiedził również firmę transportową Bolt, która za pomocą aplikacji mobilnej pośredniczy w transporcie pasażerów. Założona w Estonii firma działa obecnie w ponad 35 krajach na całym świecie, w tym w Czechach i w Polsce.

Na konferencji prasowej, zorganizowanej po spotkaniu z premierem Estonii, Andrej Babiš podkreślił wagę rozwoju nowych technologii, które powinny iść w parze z działaniami z zakresu cyberbezpieczeństwa. Stwierdził również, że Czechy powinny zorganizować kolejną konferencję na temat bezpieczeństwa cybernetycznego, na wzór Prague 5G Security Conference, która odbyła się 2-3 maja 2019 r. w Ministerstwie Spraw Zagranicznych w Pradze pod patronatem premiera Czech Andreja Babiša. W konferencji wzięli udział eksperci sieci 5G i bezpieczeństwa cybernetycznego z 32 krajów świata, z wyłączeniem Rosji i Chin. Celem spotkania było określenie niewiążących zaleceń dotyczących bezpiecznego postępowania z wprowadzeniem sieci 5G. Zalecenia, zdaniem organizatorów, miały przyczynić się również do dyskusji w ramach UE i NATO na temat wspólnego podejścia do zagrożeń cybernetycznych.

Wnioski. Wizyta Andreja Babiša w Estonii jest kolejnym dowodem na to, że Czechy konsekwentnie realizują program związany, z jednej strony, z rozwojem nowych technologii informatycznych, natomiast z drugiej – z cyberbezpieczeństwem. Odnoszą też na tym polu znaczące sukcesy. Wystarczy przypomnieć odkrycie czeskiego Krajowego Biura ds. Bezpieczeństwa Cybernetycznego i Informacyjnego (NÚKIB) z grudnia 2018 r., że chińskie produkty Huawei i ZTE stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa, zwłaszcza w sieciach 5G¹. W Czechach systematycznie rozbudowywany jest zarówno państwowy, jak i pozarządowy system instytucji zajmujących się cyberbezpieczeństwem. Czesi aktywnie działają w tym zakresie także na poziomie międzynarodowym, czego wyrazem jest powołana przez Czechy w 2013 r., we współpracy z Austrią, Central European Cybersecurity Platform (CECSP) – przestrzeń dialogu dla państw Grupy Wyszehradzkiej i Austrii. Są również liderem rynku oprogramowania antywirusowego oraz technologii zwalczających dezinformację w Internecie. Spotkania w Estonii, w których wziął udział premier Czech, pokazują, że nowe technologie informatyczne stanowią ważny kierunek inwestycyjny czeskiego państwa.

Działania te wpisują się w bieżącą politykę UE. 19 lutego 2020 r. Ursula von der Leyen, szefowa Komisji Europejskiej, przedstawiła strategię cyfrową „Europa na miarę ery cyfrowej”², która reguluje kwestie dotyczące rozwoju sztucznej inteligencji i przepływu danych. Według dokumentu rozwój nowych technologii ma następować w kooperacji z małymi i średnimi przedsiębiorcami oraz państwami członkowskimi. Zdaniem Ursuli von der Leyen, tylko taki sposób ma pozwolić na zachowanie kluczowych dla Europy wartości, takich jak otwartość, sprawiedliwość, różnorodność i demokracja. Warto podkreślić, że powstanie strategii oraz chęć przyspieszenia działań związanych z szeroko rozumianą digitalizacją (np. przechowywaniem danych) mają służyć nie tylko społeczności UE, ale także wyrównaniu pozycji UE w wyścigu technologicznym ze Stanami Zjednoczonymi i Chinami.

¹ NCKB, *Software i hardware společností Huawei a ZTE je bezpečnostní hrozbou*, <https://www.govcert.cz/cs/informacni-servis/hrozby/2680-software-i-hardware-spolecnosti-huawei-a-zte-je-bezpecnostni-hrozbou> [20-02-2020].

² European Commissions, *A Europe Fit for the Digital Age. Empowering people with a new generation of technologies*, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_en [20-02-2020].